

---

# Sądownictwo administracyjne w egzaminach na aplikacje prawnicze

---

Okres: 2014-2018

---

opr. dr Jerzy Parchomiuk

---

## Spis treści

<b>Aplikacja 2014</b> .....	<b>2</b>
Adwokacka i radcowska.....	2
Notarialna .....	3
Ogólna .....	3
<b>Aplikacja 2015</b> .....	<b>5</b>
Adwokacka i radcowska.....	5
Notarialna .....	6
Komornicza .....	7
Ogólna .....	7
<b>Aplikacja 2016</b> .....	<b>8</b>
Adwokacka i radcowska.....	8
Notarialna .....	9
Komornicza .....	10
Ogólna .....	10
<b>Aplikacja 2017</b> .....	<b>13</b>
Adwokacka i radcowska.....	13
Notarialna .....	14
Komornicza .....	15
Ogólna .....	15
<b>Aplikacja 2018</b> .....	<b>17</b>
Adwokacka i radcowska.....	17
Notarialna .....	18
Komornicza .....	19
Sędziowska i prokuratorska .....	19
<b>Kazusy z prawa publicznego na egzaminie na aplikację ogólną</b> .....	<b>21</b>
<b>(sędziowską i prokuratorską)</b> .....	<b>21</b>
Egzamin 2014.....	21
Egzamin 2015.....	22
Egzamin 2016.....	23
Egzamin 2017.....	25
Egzamin 2018.....	27

## Aplikacja 2014

### Adwokacka i radcowska

125. **Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], jeżeli wojewódzki sąd administracyjny nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności, wyznaczenie innego wojewódzkiego sądu administracyjnego następuje przez:**
- A. Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
  - B. Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego,
  - C. Naczelnny Sąd Administracyjny w składzie trzech sędziów.
126. **Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], strony mogą żądać sprostowania lub uzupełnienia protokołu posiedzenia jawnego na następnym posiedzeniu, nie później jednak niż w terminie:**
- A. siedmiu dni od dnia posiedzenia, z którego sporządzono protokół,
  - B. czternastu dni od dnia posiedzenia, z którego sporządzono protokół,
  - C. trzydziestu dni od dnia posiedzenia, z którego sporządzono protokół.
127. **Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], postępowanie mediacyjne może być prowadzone:**
- A. wyłącznie na wniosek skarżącego złożony na rozprawie,
  - B. wyłącznie na wniosek skarżącego lub organu złożony na rozprawie,
  - C. mimo braku wniosku stron o przeprowadzenie takiego postępowania.
128. **Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], w razie zawieszenia postępowania na zgodny wniosek stron sąd postanowi podjąć postępowanie na wniosek którejkolwiek z nich, nie wcześniej niż po upływie:**
- A. jednego miesiąca od zawieszenia postępowania,
  - B. dwóch miesięcy od zawieszenia postępowania,
  - C. trzech miesięcy od zawieszenia postępowania.
129. **Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, od wydanego przez wojewódzki sąd administracyjny postanowienia kończącego postępowanie w sprawie przysługuje:**
- A. zażalenie,
  - B. sprzeciw,
  - C. skarga kasacyjna.
130. **Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], jeżeli przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej wyłoni się zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, NSA rozpoznający tę skargę może odroczyć rozpoznanie sprawy i przedstawić to zagadnienie do rozstrzygnięcia:**
- A. składowi siedmiu sędziów tego Sądu,
  - B. pełnemu składowi Izby,
  - C. pełnemu składowi Naczelnego Sądu Administracyjnego.

**131. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], zażalenie do NSA przysługuje na postanowienia wojewódzkiego sądu administracyjnego, których przedmiotem jest:**

- A. podjęcie zawieszono postępowania,
- B. odrzucenie skargi o wznowienie postępowania,
- A. C. odrzucenie skargi kasacyjnej.

### *Notarialna*

**117. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub doradcą podatkowym ma charakter:**

- A. dokumentu urzędowego,
- B. dokumentu urzędowego, pod warunkiem, że został uwierzytelniony przez sąd lub inny upoważniony do tego organ państwa,
- C. dokumentu prywatnego.

**118. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości i nie spowoduje nadmiernego przedłużenia postępowania w sprawie, sąd administracyjny z urzędu lub na wniosek stron:**

- A. może, jako dowody uzupełniające dopuścić wszystko, co przyczyni się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem,
- B. może przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów,
- C. może przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów i z opinii biegłego.

**119. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], po upływie lat pięciu od uprawomocnienia się orzeczenia nie można żądać wznowienia postępowania, z wyjątkiem przypadku, gdy:**

- A. strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana,
- B. w składzie sądu uczestniczyła osoba nieuprawniona,
- A. C. w składzie sądu orzekał sędzia wyłączony z mocy ustawy.

### *Ogólna*

**136. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], sąd może, jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości i nie spowoduje nadmiernego przedłużenia postępowania w sprawie:**

- A. z urzędu lub na wniosek stron przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów,
- B. wyłącznie na zgodny wniosek stron przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów,
- C. wyłącznie z urzędu przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów,
- D. z urzędu lub na wniosek stron przeprowadzić dowody uzupełniające z opinii biegłych.

**132. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia można oprzeć na podstawie naruszenia:**

- A. prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowało niezgodność orzeczenia z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda,
- B. wyłącznie prawa materialnego, które spowodowało niezgodność orzeczenia z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda znacznych rozmiarów,
- C. wyłącznie przepisów postępowania, które spowodowało niezgodność orzeczenia z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda znacznych rozmiarów,
- D. wyłącznie norm prawa Unii Europejskiej, które spowodowały niezgodność orzeczenia z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda.

## Aplikacja 2015

### Adwokacka i radcowska

124. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], przekazać wojewódzkiemu sądowi administracyjnemu rozpoznawanie spraw określonego rodzaju należących do właściwości innego wojewódzkiego sądu administracyjnego, jeżeli wymagają tego względy celowości, w drodze rozporządzenia, może:
- A. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
  - B. Prezes Rady Ministrów,
  - C. Minister Sprawiedliwości.
125. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], jeżeli publiczne rozpoznanie sprawy zagraża bezpieczeństwu państwa, sąd zarządza odbycie całego posiedzenia lub części przy drzwiach zamkniętych:
- A. z urzędu,
  - B. na wniosek strony,
  - C. na wniosek prokuratora.
126. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], do wartości przedmiotu zaskarżenia, którą jest należność pieniężna:
- A. wlicza się odsetki związane z należnością główną,
  - B. wlicza się koszty związane z należnością główną,
  - C. nie wlicza się odsetek i kosztów związanych z należnością główną.
127. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], opłatę sądową prawomocnie uchyloną w całości lub w części postanowieniem sądu oraz różnicę między kosztami sądowymi pobranymi a kosztami należnymi, a także pozostałość zaliczki wpłaconej na pokrycie wydatków zwraca się stronie:
- A. na jej wniosek na koszt sądu,
  - B. z urzędu na jej koszt,
  - C. z urzędu na koszt sądu.
128. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], od postanowień referendarzy sądowych o przyznaniu, cofnięciu, odmowie przyznania prawa pomocy albo umorzeniu postępowania w sprawie przyznania prawa pomocy, w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia, strona może wnieść do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego:
- A. sprzeciw,
  - B. zażalenie,
  - C. wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy.

- 129. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], wniesienie skargi o wznowienie postępowania:**
- A. tamuje wykonanie zaskarżonego orzeczenia z mocy prawa,
  - B. nie tamuje wykonania zaskarżonego orzeczenia, jednakże w razie uprawdopodobnienia, że zgłaszającemu wniosek grozi niepowetowana szkoda, sąd może wstrzymać wykonanie orzeczenia,
  - C. nie tamuje wykonania zaskarżonego orzeczenia, jednak sąd może wstrzymać wykonanie orzeczenia z urzędu.
- 141. Zgodnie z ustawą – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, sprawy dyscyplinarne sędziów sądów administracyjnych w drugiej instancji rozpoznaje:**
- A. Naczelny Sąd Administracyjny w składzie siedmiu sędziów,
  - B. Naczelny Sąd Administracyjny w składzie trzech sędziów,
  - C. Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów.

### *Notarialna*

- 116. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], w postępowaniu przed wojewódzkim sądem administracyjnym, sąd ten:**
- A. nigdy nie może prowadzić postępowania dowodowego,
  - B. może tylko na wniosek stron przeprowadzić wszelkie dowody, jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości i nie spowoduje nadmiernego przedłużenia postępowania w sprawie,
  - C. może z urzędu lub na wniosek stron przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów, jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości i nie spowoduje nadmiernego przedłużenia postępowania w sprawie.
- 117. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], sąd zawiesza postępowanie z urzędu:**
- A. jeżeli na skutek braku lub wskazania złego adresu skarżącego lub niewykonania innych zarządzeń nie można nadać sprawie dalszego biegu,
  - B. w razie śmierci pełnomocnika, chyba że strona działa przed sądem osobiście,
  - C. jeżeli strona lub jej przedstawiciel ustawowy znajduje się w miejscowości pozbawionej wskutek nadzwyczajnych wydarzeń komunikacji z siedzibą sądu.
- 140. Zgodnie z ustawą - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, wiceprezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego powołuje na pięcioletnią kadencję Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, złożony:**
- A. po zasięgnięciu opinii Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego,
  - B. za zgodą Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego,
  - C. za zgodą Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego.

### Komornicza

141. Zgodnie z ustawą – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, wiceprezes Naczelnego Sądu Administracyjnego powoływany jest na kadencję:
- A. czteroletnią,
  - B. pięcioletnią,
  - C. sześcioletnią.

### Ogólna

92. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], w trybie uproszczonym sąd rozpoznaje sprawy na posiedzeniu niejawnym w składzie:
- A. jednego sędziego,
  - B. trzech sędziów,
  - C. jednego asesora,
  - D. jednego referendarza.
93. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], wniosek o wyłączenie sądu:
- A. pozostawia się bez rozpoznania jako niedopuszczalny,
  - B. gdy dotyczy wojewódzkiego sądu administracyjnego podlega rozpoznaniu przez Naczelną Sąd Administracyjny na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów,
  - C. jest niedopuszczalny i podlega odrzuceniu na posiedzeniu niejawnym,
  - D. jest niedopuszczalny i podlega oddaleniu na posiedzeniu niejawnym.
94. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], w razie wniesienia skargi sądu po wszczęciu postępowania administracyjnego w celu stwierdzenia nieważności aktu lub wznowienia postępowania:
- A. postępowanie sądowe podlega zawieszeniu,
  - B. postępowanie sądowe podlega umorzeniu,
  - C. sąd odrzuca skargę,
  - D. sąd oddala skargę.



## Aplikacja 2016

### Adwokacka i radcowska

125. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], wniosek o wyłączenie sądu jest niedopuszczalny i podlega:
- A. pozostawieniu bez rozpoznania,
  - B. odrzuceniu,
  - C. oddaleniu.
126. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zaskarżono, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości, stwierdzając jednocześnie, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa:
- A. w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania,
  - B. do dnia rozpoczęcia rozprawy,
  - C. do zamknięcia rozprawy.
127. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], w trybie uproszczonym sąd rozpoznaje sprawy na posiedzeniu:
- A. jawnym w składzie jednego sędziego,
  - B. niejawnym w składzie jednego sędziego,
  - C. niejawnym w składzie trzech sędziów.
128. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], sąd umarza zawieszone postępowanie w razie śmierci strony, po upływie:
- A. dwóch lat od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny,
  - B. trzech lat od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny,
  - C. pięciu lat od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny.
129. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], zażalenie wniesione na zarządzenie przewodniczącego o pozostawieniu pisma bez rozpoznania, od którego pomimo wezwania, nie została uiszczona należna opłata:
- A. wolne jest od wpisu,
  - B. podlega obowiązkowi uiszczenia wpisu,
  - C. podlega obowiązkowi uiszczenia opłaty kancelaryjnej.
130. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], dalsze wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym na skutek skargi o wznowienie postępowania, jest:
- A. w każdym przypadku niedopuszczalne,
  - B. dopuszczalne, jeżeli skarga o wznowienie postępowania została oparta na tej podstawie, że Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z

Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie,

- C. dopuszczalne, jeżeli skarga o wznowienie postępowania została oparta na tej podstawie, że orzeczenie zostało uzyskane za pomocą przestępstwa.

**131. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia:**

- A. nie podlega opłacie,  
B. podlega opłacie stałej,  
C. podlega opłacie stosunkowej.

**132. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], jeżeli zaginięcie lub zniszczenie akt nastąpiło wskutek siły wyższej, sąd wszczyna postępowanie o odtworzenie akt:**

- A. tylko z urzędu,  
B. tylko na wniosek strony,  
C. zarówno z urzędu, jak i na wniosek strony.

### Notarialna

**110. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], organ, którego działanie, beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zaskarżono skargą do sądu administracyjnego, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości:**

- A. do dnia rozpoczęcia rozprawy,  
B. do dnia ogłoszenia wyroku przez wojewódzki sąd administracyjny,  
C. w terminie trzydziestu dni od dnia otrzymania skargi.

**111. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], wniosek o sprostowanie wyroku:**

- A. przerywa bieg terminu do wniesienia środka zaskarżenia,  
B. powoduje zawieszenie biegu terminu do wniesienia środka zaskarżenia,  
C. nie ma wpływu na bieg terminu do wniesienia środka zaskarżenia.

**112. Zgodnie z ustawą – [p.p.s.a.], jeżeli strona reprezentowana przez adwokata, najpóźniej przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia nie zgłosi wniosku o przyznanie należnych kosztów postępowania:**

- A. traci uprawnienie do żądania zwrotu kosztów,  
B. może zgłosić taki wniosek w terminie 7 dni od zamknięcia rozprawy,  
C. może zgłosić taki wniosek w terminie 14 dni od zamknięcia rozprawy.

**113. Zgodnie z ustawą - [p.p.s.a.], osobie prawnej, a także innej jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, prawo pomocy może być przyznane w zakresie całkowitym, gdy:**

- A. uzasadnia to stopień prawnej i faktycznej zawichości sprawy,

- B. wykaże, że nie ma żadnych środków na poniesienie jakichkolwiek kosztów postępowania,
- C. wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie pełnych kosztów postępowania.

### Komornicza

- 143. Zgodnie z ustawą – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, do pełnienia urzędu na stanowisku asesora sądowego, po spełnieniu innych wymagań, może być powołany ten, kto ukończył:**
- A. 26 lat,
  - B. 28 lat,
  - C. 30 lat.

### Ogólna

- 7. Zgodnie z ustawą Prawo o ustroju sądów administracyjnych, zwierzchni nadzór nad działalnością administracyjną sądów administracyjnych sprawuje:**
- A. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
  - B. Prezes Sądu Najwyższego
  - C. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
  - D. Minister Sprawiedliwości
- 125. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], sądy administracyjne są właściwe w sprawach:**
- A. których przedmiotem są akty nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego,
  - B. wynikających z nadrzędności i podległości organizacyjnej w stosunkach między organami administracji publicznej,
  - C. wynikających z podległości służbowej między przełożonymi i podwładnymi,
  - D. odmowy mianowania na stanowiska lub powołania do pełnienia funkcji w organach administracji publicznej, chyba że obowiązek mianowania lub powołania wynika z przepisów prawa.
- 126. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], jeżeli przepis szczególny przewiduje, że strony postępowania przed organem administracji publicznej są zawiadamiane o aktach lub innych czynnościach tego organu przez obwieszczenie lub w inny sposób publicznego ogłoszenia, osoba, która brała udział w postępowaniu administracyjnym, a nie wniosła skargi, jeżeli wynik postępowania sądowego dotyczy jej interesu prawnego, jest:**
- A. z urzędu interwenientem ubocznym,
  - B. z urzędu uczestnikiem tego postępowania na prawach strony,
  - C. uczestnikiem tego postępowania na prawach strony, jeżeli przed rozpoczęciem rozprawy złoży wniosek o przystąpienie do postępowania,
  - D. uczestnikiem tego postępowania na prawach strony, jeżeli do czasu zamknięcia rozprawy złoży wniosek o przystąpienie do postępowania.

- 127. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], sąd zawiesza postępowanie z urzędu:**
- A. jeżeli ujawni się czyn, którego ustalenie w drodze karnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy sądowoadministracyjnej,
  - B. jeżeli w stosunku do strony zostało wszczęte postępowanie upadłościowe, a sprawa dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości,
  - C. jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania administracyjnego,
  - D. w razie śmierci pełnomocnika, chyba że strona działa przed sądem osobiście.
- 128. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], postępowanie mediacyjne przed wojewódzkim sądem administracyjnym prowadzi:**
- A. każda osoba wyznaczona przez przewodniczącego wydziału z listy mediatorów sądowych,
  - B. osoba wyznaczona przez przewodniczącego wydziału z listy mediatorów sądowych będąca adwokatem, radcą prawnym lub doradcą podatkowym,
  - C. sędzia lub referendarz sądowy wyznaczony przez przewodniczącego wydziału,
  - D. tylko referendarz sądowy wyznaczony przez przewodniczącego wydziału.
- 129. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], Naczelny Sąd Administracyjny unieważnia prawomocne orzeczenie sądu administracyjnego wydane w sprawie, która ze względu na osobę lub przedmiot nie podlegała orzecznictwu sądu administracyjnego w chwili orzekania i odrzuca skargę, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawie, na wniosek:**
- A. Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
  - B. Rzecznika Praw Obywatelskich,
  - C. Prokuratora Generalnego,
  - D. Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.
- 134. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości i nie spowoduje nadmiernego przedłużenia postępowania w sprawie, sąd może przeprowadzić:**
- A. wyłącznie z urzędu dowody uzupełniające ze świadków lub biegłych,
  - B. z urzędu lub na wniosek stron dowody uzupełniające z dokumentów,
  - C. wyłącznie na wniosek stron dowody uzupełniające z dokumentów,
  - D. na wniosek stron dowody uzupełniające ze świadków lub biegłych.
- 135. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], Naczelny Sąd Administracyjny w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej, uchylając zaskarżone orzeczenie, rozpoznaje skargę, jeżeli uzna, że:**
- A. w sprawie zachodziły wyłącznie naruszenia przepisów postępowania,
  - B. w sprawie nie było naruszeń przepisów postępowania, a zachodziło wyłącznie naruszenie przepisów prawa materialnego,
  - C. zaskarżone orzeczenie mimo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu,
  - D. istota sprawy jest dostatecznie wyjaśniona.

- 136. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], uchwał mających na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych, Naczelny Sąd Administracyjny nie podejmuje w składzie:**
- A. pięciu sędziów,
  - B. siedmiu sędziów,
  - C. całej izby,
  - D. pełnym.

## Aplikacja 2017

### Adwokacka i radcowska

125. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], w dni ustawowo wolne od pracy oraz w porze nocnej, doręczeń pism w postępowaniu sądowym można dokonywać tylko w wyjątkowych przypadkach, za uprzednim zarządzeniem:
- A. przewodniczącego wydziału sądu,
  - B. sądu,
  - C. prezesa sądu.
126. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], sąd zarządza połączenie kilku oddzielnych spraw toczących się przed nim w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli:
- A. jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości,
  - B. przyczyni się to do przyspieszenia ich rozpoznania,
  - C. mogły być objęte jedną skargą.
127. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], postępowanie mediacyjne prowadzi:
- A. sędzia,
  - B. referendarz sądowy wyznaczony przez przewodniczącego wydziału,
  - C. mediator.
128. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], zażalenie do Naczelnego Sądu Administracyjnego przysługuje na postanowienia wojewódzkiego sądu administracyjnego, których przedmiotem między innymi jest:
- A. umorzenie postępowania,
  - B. odmowa zawieszenia postępowania,
  - C. odrzucenie wniosku o wyłączenie sądu.
129. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], jeżeli sąd orzeka po przeprowadzeniu rozprawy, strona reprezentowana przez adwokata, radcę prawnego, doradcę podatkowego lub rzecznika patentowego traci uprawnienie do żądania zwrotu kosztów postępowania, jeżeli nie zgłosi wniosku o przyznanie należnych kosztów najpóźniej:
- A. w skardze,
  - B. do dnia rozpoczęcia rozprawy,
  - C. przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia.
130. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], sąd z urzędu zwraca stronie cały uiszczony wpis od pisma cofniętego:
- A. bez względu na czas jego cofnięcia,
  - B. do dnia rozpoczęcia rozprawy,
  - C. do dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

131. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych strona skarżąca działanie, bezczynność organu lub przewlekłe prowadzenie postępowania między innymi w sprawach:
- A. z zakresu edukacji,
  - B. dotyczących dodatków mieszkaniowych,
  - C. z zakresu łowiectwa.
132. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], wniosek o przyznanie prawa pomocy, który nie został złożony na urzędowym formularzu lub którego braków strona nie uzupełniła w określonym terminie:
- A. odrzuca się,
  - B. pozostawia się bez rozpoznania,
  - C. oddala się.
143. Zgodnie z ustawą – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, na wniosek Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, liczbę stanowisk sędziowskich w Naczelnym Sądzie Administracyjnym ustala:
- A. w drodze zarządzenia, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego,
  - B. w drodze rozporządzenia, Minister Sprawiedliwości,
  - C. w drodze rozporządzenia, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

### Notarialna

107. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], jeżeli przepis szczególny przewiduje, że strony postępowania przed organem administracji publicznej są zawiadamiane o aktach lub innych czynnościach tego organu przez obwieszczenie lub w inny sposób publicznego ogłoszenia, osoba, która brała udział w postępowaniu administracyjnym i nie wniosła skargi, a wynik postępowania sądowego dotyczy jej interesu prawnego, jest:
- A. uczestnikiem tego postępowania na prawach strony, jeżeli przed rozpoczęciem rozprawy złoży wniosek o przystąpienie do postępowania,
  - B. uczestnikiem tego postępowania na prawach strony, jeżeli do czasu zamknięcia rozprawy złoży wniosek o przystąpienie do postępowania,
  - C. z urzędu uczestnikiem tego postępowania na prawach strony.
108. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], rozpoznając skargę na pisemną interpretację przepisów prawa podatkowego wydaną w indywidualnej sprawie, sąd administracyjny, rozstrzygając w granicach tej sprawy:
- A. nie jest związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną,
  - B. jest związany zarzutami skargi oraz powołaną podstawą prawną,
  - C. jest związany tylko zarzutami skargi.

**109. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], w sprawach, w których wojewódzki sąd administracyjny oddalił skargę, uzasadnienie wyroku sporządza się:**

- A. z urzędu,
- B. na wniosek strony zgłoszony w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia wyroku albo doręczenia odpisu sentencji wyroku,
- C. na wniosek strony zgłoszony w terminie czternastu dni od dnia ogłoszenia wyroku albo doręczenia odpisu sentencji wyroku.

**110. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], Naczelny Sąd Administracyjny unieważnia prawomocne orzeczenie sądu administracyjnego wydane w sprawie, która ze względu na osobę lub przedmiot nie podlegała orzecznictwu sądu administracyjnego w chwili orzekania i odrzuca skargę, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawie, na wniosek:**

- A. Rzecznika Praw Obywatelskich,
- B. Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- C. Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

### *Komornicza*

**142. Zgodnie z ustawą – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, asesorów sądowych do pełnienia urzędu na stanowisku asesora sądowego powołuje:**

- A. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- B. Minister Sprawiedliwości,
- C. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

**143. Zgodnie z ustawą – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, Wiceprezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Prezesa [NSA], złożony za zgodą Zgromadzenia Ogólnego Sędziów [NSA] na kadencję:**

- A. czteroletnią,
- B. pięcioletnią,
- C. sześcioletnią.

### *Ogólna*

**129. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], w razie zgłoszenia przez stronę na piśmie wniosku o wyłączenie sędziego, sędziego, którego dotyczy wniosek, do czasu rozstrzygnięcia sprawy o wyłączenie:**

- A. może spełniać dalsze czynności, z tym że nie może zostać wydane orzeczenie lub zarządzenie kończące postępowanie w sprawie,
- B. nie może spełniać żadnych dalszych czynności,
- C. może spełniać tylko czynności niecierpiące zwłoki,
- D. powinien spełniać dalsze czynności, jeżeli wymaga tego interes społeczny lub ważny interes stron.



- 130. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], prokurator biorący udział w postępowaniu przed sądem administracyjnym nie jest wyłączony z mocy samej ustawy w sprawach:**
- A. powinowatych w linii prostej,
  - B. powinowatych bocznych drugiego stopnia,
  - C. krewnych bocznych czwartego stopnia,
  - D. krewnych bocznych piątego stopnia.
- 131. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], od wydanej przez organ odwoławczy decyzji uchylającej zaskarżoną decyzję organu I instancji w całości i przekazującej sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi I instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie, strona niezadowolona z treści decyzji organu odwoławczego może wnieść do wojewódzkiego sądu administracyjnego:**
- A. skargę,
  - B. sprzeciw od decyzji,
  - C. wniosek o usunięcie naruszenia prawa,
  - D. wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
- 132. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], postępowanie mediacyjne:**
- A. jest jawne,
  - B. jest jawne na wniosek skarżącego, za zgodą organu, który wydał zaskarżony akt,
  - C. jest jawne, jeżeli przemawia za tym interes publiczny lub ważny interes strony,
  - D. nie jest jawne.
- 133. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], od orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje, gdy:**
- A. niezgodność z prawem tego orzeczenia wynika z naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela,
  - B. niezgodność z prawem tego orzeczenia wynika z rażącego naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela,
  - C. niezgodność z prawem tego orzeczenia wynika z rażącego naruszenia norm prawa Unii Europejskiej,
  - D. niezgodność z prawem tego orzeczenia wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego.

## Aplikacja 2018

### Adwokacka i radcowska

123. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], sprzeciw od decyzji organu odwoławczego uchylającej zaskarżoną decyzję w całości i przekazującej sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji wnosi się do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie:
- A. siedmiu dni od dnia doręczenia skarżącemu tej decyzji,
  - B. czternastu dni od dnia doręczenia skarżącemu tej decyzji,
  - C. trzydziestu dni od dnia doręczenia skarżącemu tej decyzji.
124. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], spóźniony lub z mocy ustawy niedopuszczalny wniosek o przywrócenie terminu sąd:
- A. pozostawi bez rozpoznania,
  - B. odrzuci,
  - C. oddali.
125. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], mediator, strony i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym:
- A. są obowiązani zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedzieli się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że strony postanowią inaczej,
  - B. są obowiązani zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedzieli się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że sąd zwolni ich z tego obowiązku,
  - C. nie mają obowiązku zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedzieli się w związku z prowadzeniem mediacji, niezależnie od postanowienia stron.
126. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], sąd uwzględniając skargę jednostki samorządu terytorialnego na akt nadzoru:
- A. uchyla ten akt,
  - B. stwierdza, że ten akt został wydany z naruszeniem prawa,
  - C. stwierdza nieważność tego aktu.
127. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], Naczelny Sąd Administracyjny unieważnia prawomocne orzeczenie sądu administracyjnego wydane w sprawie, która ze względu na osobę lub przedmiot nie podlegała orzecznictwu sądu administracyjnego w chwili orzekania i odrzuca skargę, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawie; sąd orzeka w tej sprawie na wniosek:
- A. strony,
  - B. Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
  - C. prokuratora lub Rzecznika Praw Obywatelskich.

128. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], wojewódzki sąd administracyjny umorzy na posiedzeniu niejawnym postępowanie kasacyjne, jeżeli strona skutecznie cofnęła skargę kasacyjną przed jej przedstawieniem wraz z aktami sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu; na to postanowienie:
- A. nie przysługuje zażalenie,
  - B. przysługuje zażalenie,
  - C. przysługuje skarga kasacyjna.
129. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], w uzasadnionych przypadkach, w szczególności jeżeli skarga została uwzględniona w części niewspółmiernej w stosunku do wartości przedmiotu sporu ustalonej w celu pobrania wpisu, sąd:
- A. nie może odstąpić od zasądzenia zwrotu kosztów postępowania w całości lub w części,
  - B. może odstąpić od zasądzenia zwrotu kosztów postępowania w całości lub w części,
  - C. znosi koszty postępowania wzajemnie między stronami.
130. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], grzywny orzeczone w postępowaniu przed sądem administracyjnym są dochodami budżetu państwa; należności te podlegają egzekucji:
- A. sądowej bez nadawania orzeczeniu klauzuli wykonalności,
  - B. sądowej pod warunkiem nadania orzeczeniu klauzuli wykonalności,
  - C. w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
131. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], jeżeli strona cofnie wniosek o przyznanie prawa pomocy lub rozpoznanie wniosku stało się zbędne:
- A. postępowanie w sprawie przyznania prawa pomocy umarza się,
  - B. wniosek o przyznanie prawa pomocy pozostawia się bez rozpoznania,
  - C. wniosek o przyznanie prawa pomocy odrzuca się.

### Notarialna

117. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], do czasu rozstrzygnięcia sprawy o wyłączenie sędziego, sędzia, którego dotyczy wniosek:
- A. nie może spełniać żadnych dalszych czynności,
  - B. może spełniać tylko czynności niecierpiące zwłoki,
  - C. może spełniać wszelkie dalsze czynności, jednak nie może zostać wydane orzeczenie lub zarządzenie kończące postępowanie w sprawie.
118. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], postępowanie ulega zawieszeniu z mocy prawa:
- A. w razie śmierci strony lub jej przedstawiciela ustawowego,
  - B. w razie zaprzestania czynności przez sąd wskutek siły wyższej,
  - C. jeżeli w stosunku do strony zostało wszczęte postępowanie upadłościowe, a sprawa dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości.

**119. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], sędzia, który przy głosowaniu nad wyrokiem nie zgodził się z większością:**

- A. może odmówić podpisania sentencji wyroku i wówczas przewodniczący składu orzekającego zaznacza na wyroku przyczynę braku podpisu,
- B. może odmówić podpisania sentencji wyroku, ale ma obowiązek uzasadnić na piśmie przyczynę odmowy podpisania sentencji wyroku,
- C. może przy podpisywaniu sentencji wyroku zgłosić zdanie odrębne i obowiązany jest uzasadnić je na piśmie przed podpisaniem uzasadnienia.

**120. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym, jeżeli sąd postanowienia nie uzasadnia, wiąże od chwili:**

- A. podpisania sentencji,
- B. nadania w polskiej placówce pocztowej,
- C. doręczenia stronom.

**121. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], nieważność postępowania przed wojewódzkim sądem administracyjnym zachodzi między innymi:**

- A. jeżeli wojewódzki sąd administracyjny orzekł w sprawie, w której właściwy jest inny wojewódzki sąd administracyjny,
- B. jeżeli orzeczenie wojewódzkiego sądu administracyjnego zostało wydane bez podstawy prawnej,
- C. jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw.

### *Komornicza*

**142. Zgodnie z ustawą – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, sądem dyscyplinarnym w sprawach dyscyplinarnych sędziów sądów administracyjnych i asesorów sądowych jest:**

- A. Naczelny Sąd Administracyjny,
- B. Sąd Najwyższy,
- C. sąd dyscyplinarny przy sądzie apelacyjnym.

### *Sędziowska i prokuratorska*

**124. Zgodnie z ustawą - [P.p.s.a.], uczestnik na prawach strony to:**

- A. osoba, która brała udział w postępowaniu administracyjnym, a nie wniosła skargi, jeżeli wynik postępowania sądowego dotyczy jej interesu prawnego,
- B. prokurator,
- C. organ, który wydał decyzję w I instancji.

**125. Zgodnie z ustawą [P.p.s.a.], wojewódzki sąd administracyjny, od którego wyroku została wniesiona skarga kasacyjna, może ją rozpoznać i uchylić zaskarżony wyrok przed przedstawieniem skargi kasacyjnej Nacelnemu Sądowi Administracyjnemu:**

- A. wyłącznie w przypadku, gdy zachodzi nieważność postępowania,
- B. wyłącznie w przypadku, gdy droga sądowa była niedopuszczalna,
- C. gdy podstawy skargi kasacyjnej są oczywiście usprawiedliwione.

**127. Zgodnie z ustawą Prawo o ustroju sądów administracyjnych, liczbę sędziów w wojewódzkim sądzie administracyjnym określa:**

- A. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- B. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
- C. Minister Sprawiedliwości.

**128. Zgodnie z ustawą [P.u.s.a.], w Naczelnym Sądzie Administracyjnym nadzór nad orzecznictwem wojewódzkich sądów administracyjnych w sprawach cel sprawuje:**

- A. Izba Finansowa,
- B. Izba Ogólnoadministracyjna,
- C. Izba Gospodarcza.

*Kazusy z prawa publicznego na egzaminie na aplikację ogólną  
(sędziowską i prokuratorską)*

*Egzamin 2014*

Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO) w X po rozpoznaniu podania spółki A, decyzją z dnia 10 kwietnia 2014 r. odmówiło stwierdzenia nieważności decyzji Burmistrza Miasta X, ustalającej dla spółdzielni B warunki zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego wielorodzinnego. Podstawą odmowy stwierdzenia nieważności było przekonanie, że wnioskująca spółka A nie dysponuje tytułem prawnym do nieruchomości objętej źródłową decyzją ustalającą warunki zabudowy, ani do nieruchomości sąsiadujących z nią, nie jest zatem stroną w sprawie.

Spółka A zwróciła się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. SKO w X, rozpoznając powyższy wniosek decyzją z dnia 27 maja 2014 r., doręczoną spółce A i spółdzielni B w dniu 30 maja 2014 r., utrzymało w mocy własną decyzję o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji ustalającej warunki zabudowy.

Skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Y na decyzję wydaną w drugiej instancji wniósł w dniu 1 lipca 2014 r. Prokurator Okręgowy w X, domagając się stwierdzenia jej nieważności. Skarżący zarzucił, że trzysobowemu składowi orzekającemu SKO ponownie rozpoznającemu sprawę o stwierdzenie nieważności decyzji o warunkach zabudowy, przewodniczył członek kolegium, który uprzednio brał udział w wydaniu decyzji SKO z dnia 10 kwietnia 2014 r.

Spółka A zwróciła się do WSA w Y z wnioskiem o wstrzymanie wykonania decyzji Burmistrza Miasta X o ustaleniu warunków zabudowy, motywując to obawą wystąpienia trudnych do odwrócenia skutków.

SKO w X, w odpowiedzi na skargę, wniosło o odrzucenie skargi z uwagi na uchybienie terminu do jej wniesienia, podnosząc, że o wszczęciu postępowania na wniosek spółki A poinformowano - w trybie art. 183 § 2 k.p.a. - pisemnie Prokuratora Rejonowego w X, który jednak nie uznał potrzeby udziału w sprawie. Z ostrożności wniesiono alternatywnie o oddalenie skargi, przyznając, że przewodniczącym składu orzekającego w obu instancjach była ta sama osoba, ale zaskarżona decyzja zapadła jednogłośnie, co oznacza, że gdyby nawet inna osoba przewodniczyła składowi i tak byłaby przegłosowana.

1. Oceń zasadność wniosku SKO w X o odrzucenie skargi.
2. Oceń trafność wniosku spółki A o wstrzymanie wykonania decyzji o ustaleniu warunków zabudowy.
3. Wskaż przesłanki orzekania WSA w Y w przedmiocie rozpoznania skargi Prokuratora Okręgowego w X.

### *Egzamin 2015*

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2015 r. Prezydent Miasta K. udzielił przedsiębiorcy - Janowi K. zezwolenia na sprzedaż napojów o zawartości do 18% alkoholu, z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży - barze „Wiarus” w K. Odwołanie od powyższej decyzji wniosła Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jedność” w K. podnosząc, że przedsiębiorca nie uzyskał od niej zgody na prowadzenie tego typu działalności, mimo że bar zlokalizowany jest w budynku mieszkalnym wielorodzinnym, w lokalu wynajmowanym od spółdzielni. Rozpoznając powyższe odwołanie Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO) w O., postanowieniem z dnia 13 maja 2015 r. stwierdziło uchybienie terminu do wniesienia odwołania.

Skargę na postanowienie SKO w O. wniosła Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jedność”, która ją następnie cofnęła, a Wojewódzki Sąd Administracyjny w O. postanowieniem z dnia 27 lipca 2015 r., umorzył to postępowanie.

Skargę na opisaną wyżej decyzję (zezwozenie) Prezydenta Miasta K. w dniu 1 października 2015 r. wniósł Prokurator Rejonowy w K, w której zarzucił organowi gminy naruszenie przepisów prawa materialnego (ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi), albowiem Janowi K. uprzednio cofnięto zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych - piwa, w prowadzonym przez niego barze „Źródło” w M., przy czym czas pomiędzy cofnięciem tego zezwolenia a wydaniem nowego, był krótszy niż 3 lata.

Po wniesieniu skargi, Prokurator Rejonowy w K. wniósł także do SKO w O. sprzeciw od decyzji Prezydenta Miasta K. domagając się stwierdzenia nieważności udzielonego przedsiębiorcy zezwolenia, prezentując w nim argumentację, jak we wniesionej przez siebie uprzednio skardze.

Pełnomocnik Jana K. w piśmie procesowym domagał się odrzucenia skargi, albowiem prokurator nie odwoływał się od wydanego zezwolenia, zanim wniósł skargę. Podnosił ponadto, że wskutek odwołania się Spółdzielni Mieszkaniowej „Jedność” od wydanego zezwolenia, SKO w O. stwierdziło uchybienie terminu do wniesienia odwołania, skarga zaś na to postanowienie została cofnięta, a postanowienie o umorzeniu postępowania sądowego w chwili wnoszenia skargi przez prokuratora było już prawomocne. Dodatkowo wskazano, że odwołanie, a następnie skarga Spółdzielni, podyktowane były konfliktem z przedsiębiorcą na tle należności czynszowych. W przypadku nie uwzględnienia tego wniosku, wobec wniesienia przez prokuratora sprzeciwu, pełnomocnik Jana K. domagał się zawieszenia z urzędu postępowania sądowego.

1. Oceń zasadność wniosków pełnomocnika Jana K. dotyczących wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w K. skargi.

2. Wskaż sposób załatwienia przez SKO w O. sprzeciwu Prokuratora Rejonowego w K.

3. Wskaż ewentualne środki zaskarżenia sposobu załatwienia przez SKO w O. sprzeciwu Prokuratora Rejonowego w K.

### *Egzamin 2016*

Decyzją z dnia 18 lipca 2015 r. Burmistrz Miasta R. odmówił Jarosławowi F. (stronie) udzielenia zezwolenia na usunięcie - z działki należącej do strony - drzewa, motywując to dobrym jego stanem, wartością przyrodniczą oraz walorami krajobrazowymi. Okoliczności te - zdaniem organu - miały podstawy w opinii sporządzonej przez biegłego dendrologa, a także w ustaleniach wynikających z protokołu oględzin działki, przeprowadzonych z udziałem pełnomocnika strony - Beaty K., której następnie w dniu 20 lipca 2015 r. doręczono decyzję.

W dniu 20 sierpnia 2015 r. Jarosław F. złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania, podając, że w dniu 8 sierpnia 2015 r., przy okazji ubiegania się o przyznanie dotacji ze środków europejskich na rozbudowę firmy, dowiedział się od Beaty K. o decyzji odmownej. We wniosku podano, że pełnomocnik strony - Beata K., niebędąca prawnikiem, nie miała świadomości, że decyzji nie doręczono równocześnie stronie. Jarosław F.



jednocześnie wniósł odwołanie od powyższej decyzji, motywując to wadliwą oceną okoliczności faktycznych dokonaną przez organ gminy, gdy idzie o wartość przyrodniczą drzewa. Dodatkowo podkreślał, że drzewo stanowi przeszkodę w realizacji zamierzeń inwestycyjnych.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO) w K. postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2015 r. przywróciło Jarosławowi F. termin do wniesienia odwołania. Następnie - po przeprowadzeniu rozprawy administracyjnej, w której udział zgłosił Prokurator Rejonowy w K. - Kolegium decyzją z dnia 13 września 2015 r. orzekło o uchyleniu decyzji Burmistrza Miasta R. i przekazaniu mu sprawy do ponownego rozpatrzenia, uznając, że sprawa wymaga pogłębionej refleksji organu gminy, rozważenia skutków, jakie może dla strony wywołać brak uzyskania zezwolenia na wycinkę drzewa z uwagi na zamierzenia inwestycyjne, a ponadto z tego względu, że strona nie była reprezentowana w postępowaniu przez prawnika.

Skargę na decyzję SKO w K. w terminie wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w W. Prokurator Rejonowy w K. domagając się jej uchylenia, a także uchylenia poprzedzającego ją postanowienia o przywróceniu terminu do wniesienia odwołania. W skardze wskazano, że niezależnie od tego, iż zaskarżona decyzja nie ma oparcia w przepisie art. 138 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.), albowiem decyzja burmistrza nie została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a wszystkie niezbędne aspekty sprawy zostały wyjaśnione w postępowaniu przed organem gminy, to przede wszystkim wadliwie przywrócono termin do wniesienia odwołania. Niesporne jest, że decyzję organu I instancji doręczono prawidłowo umocowanemu pełnomocnikowi. Brak przekazania stronie wiadomości o jej wydaniu, w ocenie prokuratora, nie uzasadnia przywrócenia terminu. Prokurator wniósł także o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

SKO w K. wniosło o oddalenie skargi, podnosząc, że istniały podstawy do wydania decyzji kasacyjnej połączonej ze zwrotem sprawy organowi I instancji. Ponadto prokurator nie może skutecznie kwestionować postanowienia o przywróceniu terminu, skoro k.p.a. nie przewiduje zażalenia na tego typu postanowienie; w tym zakresie wnioski o jego uchylenie jest niedopuszczalny i nie podlega kontroli sądu. SKO wnioski o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji pozostawiło do oceny sądu, nadto domagając się zwrotu kosztów postępowania.

Pełnomocnik Jarosława F. - adwokat Jan C., w piśmie skierowanym do WSA, domagał się oddalenia skargi prokuratora oraz zasądzenia od niego na rzecz swego mandanta kosztów

postępowania. Wnosił ponadto, aby nie uwzględnić wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji, albowiem prokurator nie był uprawniony do złożenia takiego wniosku, gdyż nie był stroną postępowania administracyjnego. Jednocześnie poinformował, że wskutek skargi prokuratora Burmistrz Miasta R. zawiesił postępowanie.

1. Oceń zasadność wniosku prokuratora w przedmiocie wstrzymania wykonania zaskarżonej decyzji oraz argumentację adwokata Jana C. - pełnomocnika Jarosława F. w tym zakresie.

2. Rozważ zasadność argumentacji stron, gdy idzie o wadliwość zaskarżonej decyzji oraz postanowienia o przywróceniu terminu, jak i dopuszczalność objęcia tego postanowienia kontrolą sądownoadministracyjną.

3. Oceń zasadność zgłoszonych przez strony i uczestnika wniosków o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania sądowego.

### *Egzamin 2017*

Stanisław W. zwrócił się w dniu 1 czerwca 2017 r. do Wójta Gminy B. z wnioskiem o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad ciężko chorą siostrą Zofią K... legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wniosek został złożony tego samego dnia w Biurze Podawczym Urzędu Gminy w B.

Decyzją z dnia 1 października 2017 r. nr 4/11/17 Wójt Gminy B. odmówił Stanisławowi W. przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, powołując się na treść art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1952).

W uzasadnieniu organ 1 instancji podkreślił, że zgodnie z tym przepisem świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury. Wskazał, że ze zgromadzonych w sprawie dokumentów w sposób bezsporny wynikało, że wnioskodawca ma ustalone prawo do emerytury i pobiera emeryturę, dlatego nie może otrzymać świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad chorą siostrą.

Decyzję podpisał Jerzy G. - Kierownik Wydziału Opieki Społecznej Gminy B., powołując się na upoważnienie udzielone mu przez Wójta Gminy B.

W aktach sprawy znajduje się podpisane przez Wójta Gminy B. upoważnienie z dnia 2 września 2015 r., następującej treści: „(...) Na podstawie przepisów Kodeksu postępowania

administracyjnego upoważniam pracowników Wydziału Opieki Społecznej Gminy B. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych".

Powyższa decyzja została skutecznie doręczona Stanisławowi W. wraz z pouczeniem o przysługującym mu prawie do wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł w terminie Stanisław W., wskazując, że otrzymuje emeryturę w wysokości, która uniemożliwia utrzymanie siebie i siostry. Podkreślił, że siostra wymaga stałej opieki i nie jest zdolna do samodzielnej egzystencji. Podniósł także, że Wójt Gminy B., mimo że dysponował pełną dokumentacją, wydał decyzję po upływie 3 miesięcy od daty złożenia wniosku i nie poinformował go o przyczynach zwłoki w załatwieniu sprawy.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., po rozpatrzeniu odwołania wnioskodawcy, decyzją z dnia 15 listopada 2017 r. Nr SKO 1222/17, utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję, podzielając stanowisko organu I instancji.

W uzasadnieniu organ odwoławczy przychylił się do stanowiska organu I instancji, że w sytuacji pobierania przez Stanisława W. świadczenia emerytalnego nie może on jednocześnie otrzymać świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu opieki nad siostrą, gdyż taką możliwość wyklucza przepis art. 17 ust. 5 pkt 1a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Powyższa decyzja została skutecznie doręczona Stanisławowi W. wraz z pouczeniem o przysługującym mu prawie do wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W.

Stanisław W. wniósł w terminie skargę na powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W., w której domagał się stwierdzenia przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w wyroku, że przysługuje mu prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu opieki nad siostrą.

Stanisław W. zarzucił, że doręczoną mu decyzję organu I instancji powinien osobiście podpisać Wójt Gminy B.

Ponadto Stanisław W. podniósł, że od daty złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego (1 czerwca 2017 r.) do daty wydania przez organ I instancji decyzji o odmowie przyznania świadczenia (1 października 2017 r.) upłynęły 3 miesiące, co przesądzało o tym, że jego żądanie w całości zostało uwzględnione w sposób milczący.

W odpowiedzi na skargę Samorządowe Kolegium Odwoławcze wniosło o jej oddalenie.

1. Oceń i uzasadnij zasadność zarzutu podniesionego w skardze, że doręczoną Stanisławowi W. decyzję organu I instancji powinien osobiście podpisać Wójt Gminy B. Omów, jakie były skutki prawne podpisania decyzji organu I instancji przez Jerzego G. - Kierownika Wydziału Opieki Społecznej Gminy B.

2. Oceń, czy doszło do przekroczenia przez organ I instancji przewidzianych w k.p.a. terminów do załatwienia sprawy oraz wskaż jakie środki prawne przysługują stronic w przypadku przekroczenia przez organ administracji terminów do załatwienia sprawy.

3. Wskaż, na czym polega milczące załatwienie sprawy i kiedy sprawa może być załatwiona milcząco.

4. Wskaż i uzasadnij, kiedy wojewódzki sąd administracyjny rozpoznając skargę na decyzję lub postanowienie, może w orzeczeniu stwierdzić istnienie albo nieistnienie uprawnienia lub obowiązku.

### *Egzamin 2018*

W 2007 roku Stanisław S. nabył na własność działkę gruntu w Zakopanem i wybudował na niej pensjonat. Granice nabytej działki gruntu nie zostały dotychczas ustalone w ramach rozgraniczenia. Podczas wykonywania ogrodzenia działki przez Stanisława S., właściciel sąsiedniej nieruchomości Grzegorz W. stwierdził, że ogrodzenie powinno być wybudowane w granicy pomiędzy działką Stanisława S. a jego nieruchomością, która to granica przebiega półtora metra w głąb działki Stanisława S. od miejsca, w którym Stanisław S. rozpoczął budowę ogrodzenia. Stanisław S. zakwestionował twierdzenia Grzegorza W., wskazując, że posadowienie pensjonatu zostało wytyczone przez geodetę. Stanisław S. uznał więc, że granice jego działki są prawidłowe i dlatego zamierza kontynuować budowę ogrodzenia w miejscu, w którym ją rozpoczął.

W związku z brakiem porozumienia co do miejsca budowy ogrodzenia Grzegorz W. wystąpił w dniu 2 lutego 2018 r. do Burmistrza Zakopanego z wnioskiem o dokonanie rozgraniczenia jego nieruchomości z działką gruntu Stanisława S., twierdząc, że Stanisław S. podczas budowy ogrodzenia przekroczył granicę swojej działki o półtora metra.

Burmistrz Zakopanego wszczął postępowanie rozgraniczeniowe i upoważnił geodetę do wykonania czynności rozgraniczenia nieruchomości Grzegorza W. i Stanisława S. Upoważniony geodeta zebrał wszystkie niezbędne dokumenty i - dopełniając wszystkich formalności procesowych - podczas wywiadu terenowego z udziałem stron dokonał analizy tych dokumentów a następnie odszukał wszystkie potrzebne znaki i ślady graniczne oraz punkty osnowy geodezyjnej i w oparciu o to wszystko stwierdził, że odszukane znaki i ślady graniczne są zgodne ze zgromadzoną dokumentacją. W związku z tym upoważniony geodeta ustalił przebieg granicy na podstawie odszukanych znaków i śladów granicznych, sporządził protokół graniczny i całość dokumentacji przekazał Burmistrzowi Zakopanego. Dokumentacja ta została jednocześnie włączona do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Upoważniony geodeta poinformował również Burmistrza Zakopanego, że pomimo wykonanych przez niego czynności Grzegorz W. nie zgadza się na ustalenie granicy według zebranych dowodów. Geodeta uznał jednak, że nie ma podstaw do nakłaniania stron do zawarcia ugody rozgraniczeniowej, ponieważ przebieg granicy wynika z odszukanych znaków i śladów na gruncie zgodnych z posiadaną dokumentacją.

W dniu 20 maja 2018 r. Burmistrz Zakopanego wydał decyzję o odmowie rozgraniczenia nieruchomości Grzegorza W. z działką gruntu Stanisława S., wskazując, że skoro wnioskodawca kwestionuje przebieg ustalonej granicy i nie doszło do zawarcia ugody pomiędzy stronami, to nie ma podstaw do dokonania rozgraniczenia decyzją organu.

W dniu 30 maja 2018 r. Stanisław S. wniósł od decyzji Burmistrza Zakopanego odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Nowym Sączu, wskazując, że zachodzą podstawy do wydania decyzji o rozgraniczeniu w oparciu o zebrane dowody przez upoważnionego geodetę, dlatego nie ma podstaw do odmowy dokonania rozgraniczenia.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Nowym Sączu, po rozpatrzeniu odwołania Stanisława S., decyzją z dnia 3 lipca 2018 r. orzekło o uchyleniu decyzji organu I instancji, umorzeniu postępowania rozgraniczeniowego i przekazaniu z urzędu sprawy rozgraniczenia do rozpatrzenia Sądowi Rejonowemu w Zakopanem. W uzasadnieniu decyzji Kolegium wskazało, że ze względu na istniejący spór pomiędzy Grzegorzem W., a Stanisławem S. o przebieg granicy, nie jest dopuszczalne wydanie decyzji o rozgraniczeniu nieruchomości. W takiej sytuacji Kolegium uznało, że prowadzenie administracyjnego postępowania rozgraniczeniowego nie jest

dopuszczalne, dlatego postępowanie podlega umorzeniu i sprawa powinna być rozpatrzona przez sąd cywilny.

Po doręczeniu decyzji Kolegium, w dniu 10 lipca 2018 r. Stanisław S. zmarł. W dniu 7 sierpnia 2018 r., z zachowaniem stosownego terminu, Krzysztof S. - jeden z trzech spadkobierców Stanisława S. (zgodnie z poświadczeniem dziedziczenia z dnia 1 sierpnia 2018 r.), złożył na decyzję Kolegium skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie, w której zarzucił brak podstaw do umorzenia administracyjnego postępowania rozgraniczeniowego, ponieważ w sprawie należało wydać decyzję o rozgraniczeniu nieruchomości ze względu na ustalenie przebiegu granicy przez upoważnionego geodetę na podstawie zebranych w sprawie dowodów. Zdaniem skarżącego prawidłowo upoważniony geodeta nie nakłaniał stron do zawarcia ugody, skoro sporządził protokół graniczny o ustaleniu przebiegu granicy na podstawie zebranych dowodów i dokumentów. W związku z tym skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji.

W odpowiedzi na skargę Kolegium wniosło o jej odrzucenie, gdyż na decyzję o umorzeniu postępowania rozgraniczeniowego nie przysługuje skarga do sądu administracyjnego oraz fakt, że skargę wniósł tylko jeden ze spadkobierców Stanisława S.

1. Oceń zasadność zarzutu podniesionego w skardze Krzysztofa S. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

2. Oceń stanowisko Samorządowego Kolegium Odwoławczego zawarte w odpowiedzi na skargę.

3. Oceń i omów, jaki wpływ na administracyjne postępowanie rozgraniczeniowe miałyby stwierdzenie dopiero w trakcie tego postępowania, że przebieg granicy pomiędzy obiema nieruchomościami został już ustalony ostateczną decyzją właściwego organu administracji o rozgraniczeniu nieruchomości z 2005 r., po wydaniu której Grzegorz W. przesunął znaki graniczne.

[Uwaga! Zgodnie z zasadami organizacji konkursu na aplikację, komisja konkursowa udostępnia kandydatom teksty aktów prawnych niezbędne do sporządzenia pracy pisemnej. Kandydaci nie mogą posiadać przy sobie innych materiałów, niż udostępnione przez komisję. Poniżej przygotowany przeze mnie wyciąg z przepisów prawa materialnego, istotnych dla rozwiązania kazusu]

**USTAWA z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne**  
(Dz. U. z 2017 r. poz. 2101 ze zm.)

Rozdział 6

**Rozgraniczanie nieruchomości**

Art. 29. 1. Rozgraniczenie nieruchomości ma na celu ustalenie przebiegu ich granic przez określenie położenia punktów i linii granicznych, utrwalenie tych punktów znakami granicznymi na gruncie oraz sporządzenie odpowiednich dokumentów.

2. Rozgraniczeniu podlegają, w miarę potrzeby, wszystkie albo niektóre granice określonej nieruchomości z przyległymi nieruchomościami lub innymi gruntami.

3. Rozgraniczenia nieruchomości dokonują wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) oraz, w wypadkach określonych w ustawie, sądy.

Art. 30. 1. Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) przeprowadzają rozgraniczenie nieruchomości z urzędu lub na wniosek strony.

2. Postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości przeprowadza się z urzędu przy scaleniu gruntów, a także jeżeli jest brak wniosku strony, a potrzeby gospodarki narodowej lub interes społeczny uzasadniają przeprowadzenie rozgraniczenia.

3. Postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie scalenia gruntów zastępuje postanowienie o wszczęciu postępowania o rozgraniczenie nieruchomości.

4. Na postanowienie o wszczęciu postępowania o rozgraniczenie nieruchomości nie służy zażalenie.

Art. 31. 1. Czynności ustalania przebiegu granic wykonuje geodeta upoważniony przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

2. Przy ustalaniu przebiegu granic bierze się pod uwagę znaki i ślady graniczne, mapy i inne dokumenty oraz punkty osnowy geodezyjnej.

3. Jeżeli jest brak danych, o których mowa w ust. 2, lub są one niewystarczające albo sprzeczne, ustala się przebieg granicy na podstawie zgodnego oświadczenia stron lub jednej strony, gdy druga strona w toku postępowania oświadczenia nie składa i nie kwestionuje przebiegu granicy.

4. W razie sporu co do przebiegu linii granicznych, geodeta nakłania strony do zawarcia ugody. Ugoda zawarta przed geodetą posiada moc ugody sądowej.

Art. 32. 1. Wezwanie do stawienia się na gruncie doręcza się stronom za zwrotnym poświadczeniem odbioru, nie później niż 7 dni przed wyznaczonym terminem.

2. W wezwaniu należy poinformować strony o skutkach niestawiennictwa.

3. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo stron nie wstrzymuje czynności geodety.

4. W razie usprawiedliwionego niestawiennictwa strony, geodeta wstrzymuje czynności do czasu ustania przeszkody lub wyznaczenia pełnomocnika - nie dłużej jednak niż na okres jednego miesiąca.

5. Z czynności ustalenia przebiegu granic sporządza się protokół graniczny lub akt ugody.

6. [...]

Art. 33. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydaje decyzję o rozgraniczeniu nieruchomości, jeżeli zainteresowani właściciele nieruchomości nie zawarli ugody, a ustalenie przebiegu granicy nastąpiło na podstawie zebranych dowodów lub zgodnego oświadczenia stron.

2. Wydanie decyzji poprzedza:

1) dokonanie przez wójta, burmistrza (prezydenta miasta) oceny prawidłowości wykonania czynności ustalenia przebiegu granic nieruchomości przez upoważnionego geodetę oraz zgodności sporządzonych dokumentów z przepisami; w wypadku stwierdzenia wadliwego wykonania czynności upoważnionemu geodecie zwraca się dokumentację do poprawy i uzupełnienia;

2) włączenie dokumentacji technicznej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

3. Strona niezadowolona z ustalenia przebiegu granicy może żądać, w terminie 14 dni od dnia doręczenia jej decyzji w tej sprawie, przekazania sprawy sądowi.

Art. 34. 1. Jeżeli w razie sporu co do przebiegu linii granicznych nie dojdzie do zawarcia ugody lub nie ma podstaw do wydania decyzji, o której mowa w art. 33 ust. 1, upoważniony geodeta tymczasowo utrwała punkty graniczne według ostatniego stanu spokojnego posiadania, dokumentów i wskazań stron, oznacza je na szkicu granicznym, sporządza opinię i całość dokumentacji przekazuje właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

2. Organ, o którym mowa w ust. 1, umarza postępowanie administracyjne i przekazuje sprawę z urzędu do rozpatrzenia sądowi.

3. Sąd rozpatruje sprawy o rozgraniczenie nieruchomości w trybie postępowania nieprocesowego.

4. Przepisów ust. 1-3 i art. 31 ust. 4 nie stosuje się do sporów wynikłych przy wyznaczaniu granic nowo tworzonych nieruchomości na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 35. 1. Na obszarach objętych postępowaniem scaleniowym sprawy sporne związane z ustaleniem przebiegu granic nieruchomości rozstrzyga organ prowadzący to postępowanie, stosując odpowiednio przepisy o rozgraniczaniu nieruchomości.

2. Sprawy o rozgraniczenie nieruchomości, toczące się przed organami administracji państwowej po wszczęciu postępowania scaleniowego, są rozpatrywane w ramach tego postępowania.

3. Decyzja o scaleniu gruntów, wydana w trybie określonym w ust. 1, zastępuje decyzję o rozgraniczeniu nieruchomości.

4. W wypadku umorzenia postępowania scaleniowego sprawy, o których mowa w ust. 2, są prowadzone przy zastosowaniu przepisów o rozgraniczaniu nieruchomości.

Art. 36. Sąd, przed którym toczy się sprawa o własność lub o wydanie nieruchomości albo jej części, jest właściwy również do przeprowadzenia rozgraniczenia, jeżeli ustalenie przebiegu granic jest potrzebne do rozstrzygnięcia rozpatrywanej sprawy. W tym wypadku sąd w orzeczeniu zamieszcza również rozstrzygnięcie o rozgraniczeniu nieruchomości.

Art. 37. 1. Wykonanie orzeczeń sądowych o rozgraniczeniu nieruchomości odbywa się z udziałem geodety.

2. Prawomocne orzeczenia i ostateczne decyzje ustalające przebieg granic nieruchomości sąd lub organ rozstrzygający przesyła z urzędu w terminie 30 dni do sądów rejonowych



właściwych do prowadzenia ksiąg wieczystych i do właściwych starostów, w celu ujawnienia ich w księgach wieczystych oraz w ewidencji gruntów i budynków.

Art. 38. Właściciele lub inne osoby władające nieruchomościami (gruntami) są obowiązane do ochrony znaków granicznych.

Art. 39. 1. Przesunięte, uszkodzone lub zniszczone znaki graniczne, ustalone uprzednio, mogą być wznowione bez przeprowadzenia postępowania rozgraniczeniowego, jeżeli istnieją dokumenty pozwalające na określenie ich pierwotnego położenia. Jeżeli jednak wyniknie spór co do położenia znaków, strony mogą wystąpić do sądu o rozstrzygnięcie sprawy.

2. Wznowienia znaków granicznych dokonują, na zlecenie zainteresowanych, podmioty, o których mowa w art. 11.

3. O czynnościach wznowienia znaków granicznych zawiadamia się zainteresowane strony. Do zawiadomień stosuje się przepisy art. 32 ust. 1-4.

4. Z czynności wznowienia znaków granicznych sporządza się protokół.

5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio przy wyznaczaniu punktów granicznych ujawnionych uprzednio w ewidencji gruntów i budynków.